

AGNIESZKA ROMANKO

KOMPETENCJE PAPIESKIEJ RADY TEKSTÓW PRAWNYCH

Papieska Komisja do spraw Autentycznej Interpretacji Kodeksu Prawa Kanonicznego, utworzona przez papieża Jana Pawła II w 1984 r., miała już kilkakrotnie zmienianą nazwę¹. Wraz ze zmianą nazw zmieniały się też jej kompetencje, które nadała jej najwyższa władza w Kościele. Celem artykułu będzie analiza aktualnie powierzonych kompetencji Papieskiej Radzie Tekstów Prawnych. Dlatego też po zdefiniowaniu pojęcia kompetencji zostaną przeanalizowane jej rodzaje, które dotyczą dokonywania: 1. autentycznej interpretacji ustaw kościelnych, 2. kontroli i ochrony aktów prawnych, 3. nadzoru nad zgodnością z prawem powszechnym norm wydanych przez prawodawców partykularnych oraz 4. rozstrzygania na prośbę zainteresowanych osób, czy ustawy partykularne i ogólne dekrety, wydane przez niższych od najwyższej władzy prawodawców, są zgodne bądź nie z ustawami powszechnymi Kościoła (PB 154-158)².

Mgr lic. AGNIESZKA ROMANKO – doktorantka, Katedra Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego, Instytut Prawa Kanonicznego KUL; e-mail: aga2411@vp.pl

¹ Zob. J.I. A r r i e t a, *Papieska Rada do spraw Interpretacji Tekstów Prawnych*, [w:] *25-lecie promulgacji Kodeksu Prawa Kanonicznego. Obowiązki i stosowanie w Polsce*, red. J. Krukowski, Z. Tracz, Łódź 2009, s. 45-58; J. K r u k o w s k i, *Kompetencje Papieskiej Rady do spraw Interpretacji Tekstów Prawnych*, „*Analecta Cracoviensia*” 26(1994), s. 545-555; T. R o z k r u t, *Papieska Rada ds. Tekstów Prawnych: Interpretacja autentyczna kanonów Kodeksu z 1983 roku*, PK 52(2009), nr 1-2, s. 115-137.

² I o a n n e s P a u l u s PP. II, *Constitutio apostolica Pastor bonus* (28.06.1988), AAS 80(1988), pp. 841-912; J a n P a w e ł II, *Konstytucja apostolska „Pastor bonus” o Kurii Rzymskiej* [dalej: PB], [w:] *Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł*, red. i oprac. W. Kacprzyk, M. Sitarz, Lublin 2006, s. 217-257.

1. POJĘCIE KOMPETENCJI

Kompetencja to pojęcie wieloznaczne, które oznacza „możność takiego prawem przewidzianego zachowania się przez wyraźnie oznaczony podmiot, np. organ państwa lub samorząd terytorialny, w wyniku którego powstaje bądź aktualizuje się obowiązek określonego zachowania się (działania lub zaniechania) przez inny podmiot, np. obywatela. W innym rozumieniu, w szczególności w nauce prawa konstytucyjnego oraz administracyjnego, pojęcie kompetencji w odniesieniu do organów państwa oznacza prawem określony zakres danego podmiotu”³.

Również w prawie kanonicznym, termin „kompetencja” nie ma ściśle ustalonego znaczenia⁴. L. Adamowicz definiuje kompetencję jako upoważnienie na mocy prawa odpowiednich organów do stanowienia określonych aktów normatywnych, ale także jako właściwość, czyli zakres spraw podlegających określonemu organowi władzy⁵.

2. KOMPETENCJA DOTYCZĄCA AUTENTYCZNEJ INTERPRETACJI USTAW KOŚCIELNYCH

Główną kompetencją Rady jest interpretacja ustaw kościelnych (PB 154), w szczególności kanonów Kodeksu łacińskiego oraz wschodniego⁶. Według J. Krukowskiego wyrażenie „ustawy powszechne Kościoła” aktualnie obejmuje: Kodeks Prawa Kanonicznego⁷, Kodeks Kanonów Kościołów Wschodnich⁸, inne ustawy powszechne – także szczególne lub specjalne – które są

³ K. Ziemski, *Kompetencja*, [w:] *Wielka Encyklopedia Prawa*, red. E. Hołyst, Biały-stok–Warszawa 2000, s. 358; szerzej zob.: M. Siarż, *Kompetencje organów kolegialnych w Kościele partykularnym w sprawowaniu władzy wykonawczej według Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 roku*, Lublin 2008, s. 101-104; E. Sobol, *Kompetencja*, [w:] *Słownik języka polskiego*, Warszawa 2005, s. 348.

⁴ M. Bogus, *Kompetencja organu administracji publicznej*, [w:] *Leksykon prawa administracyjnego*, red. E. Bojanowski, K. Żukowski, Warszawa 2009, s. 122.

⁵ *Kompetencja*, EK, t. IX, kol. 480-481.

⁶ R o z k r u t, *Papieska Rada...*, s. 119.

⁷ *Codex Iuris Canonici auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus*, AAS 75(1983) II, pp. 1-317; *Kodeks Prawa Kanonicznego*, przekład polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu, Poznań 1984 [dalej: KPK/83].

⁸ *Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus*, AAS 82(1990), pp. 1033-1363; *Kodeks Kanonów Kościołów Wschodnich promulgowany przez papieża Jana Pawła II*, przekład polski, Lublin 2002 [dalej: KKKW].

wydane bądź dla Kościoła łacińskiego, bądź dla jednego lub wszystkich Kościołów wschodnich⁹. „Radzie przysługuje zatem dokonywanie autentycznej interpretacji powszechnych ustaw kościelnych, potwierdzonej papieskim autorytetem, po wysłuchaniu w sprawach większej wagi zainteresowanych dykasterii” (PB 155)¹⁰.

Interpretacja stanowi odnajdywanie właściwego sensu użytych wyrazów lub twierdzeń¹¹. J. Dudziak definiuje interpretację ustawy jako „wyjaśnianie za pomocą bardziej zrozumiałych wyrażań lub wydobywanie jej głębszego sensu tak, by ustawa odpowiadała zmysłowi prawodawcy”¹². O konieczności interpretacji ustawy wyrażali się już rzymscy prawnicy w sentencji *Scire leges non est earum verba tenere sed vim ac potestatem* („Rozumieć ustawy znaczy nie trzymać się ich słów, lecz mocy i władności”). W odniesieniu do ustaw *interpretatio legis* oznacza wyjaśnianie treści ustawy według myśli i woli prawodawcy. Interpretacja ustawy nazywana jest wykładnią prawa. M. Gęsicki wykładnię prawa określił jako proces ustalania norm prawnych na podstawie przepisów prawnych dokonywany przed ich zastosowaniem¹³. Według J. Krukowskiego interpretacja (wykładnia) polega na ustalaniu właściwego znaczenia normy zawartej w obowiązujących przepisach prawnych. Wykładnia nie jest tworzeniem nowych norm prawnych, ale ustalaniem właściwego znaczenia normy. Potrzeba takiej wykładni ma miejsce zwłaszcza wtedy, gdy powstają wątpliwości w bezpośrednim rozumieniu tekstu prawnego. Należy uwzględnić miejsca paralelne, jeśli takie są, cel i okoliczności wydania i stosowania ustawy oraz zamiar prawodawcy (kan. 17)¹⁴.

⁹ K r u k o w s k i, *Kompetencje Papieskiej Rady...*, s. 547.

¹⁰ Kompetencja dotycząca interpretacji autentycznej charakteryzowała Komisję od początku jej powstania, w tym także podczas obowiązywania KPK/1917. Kompetencje, jakie powierzone były Papieskiej Komisji ds. Autentycznej Interpretacji Tekstów Prawnych z 1984 r., obejmowały tylko interpretację „kanonów KPK i innych ustaw powszechnych Kościoła łacińskiego”. Po promulgacji KKKW w 1990 r. została rozwiązana Papieska Komisja ds. Rewizji Kodeksu Kościołów Wschodnich, a kompetencje w zakresie autentycznej interpretacji ustaw powszechnych – również Kościołów wschodnich – zostały powierzone Papieskiej Radzie ds. Interpretacji Tekstów Prawnych.

¹¹ T. P a w l u k, *Prawo Kanoniczne według Kodeksu Jana Pawła II. Zagadnienia wstępne i normy ogólne*, t. I, Olsztyn 2002, s. 210.

¹² *Prawo kanoniczne. I. Normy ogólne*, Tarnów 2002, s. 33.

¹³ *Wykładnia prawa*, [w:] *Mały leksykon prawniczy*, Warszawa 1997, s. 337.

¹⁴ K r u k o w s k i, *Kompetencje Papieskiej Rady...*, s. 546-547; zob. także: L. G e r o s, *Interpretacja prawa w Kościele. Zasady, wzorce, perspektywy*, Kraków 2003.

Interpretacja autentyczna jest kompetencją Rady, która zakłada uczestnictwo we władzy rządzenia Biskupa Rzymu. Pozostałe Papieskie Rady jedynie wypełniają w imieniu papieża funkcję duszpasterską. Należy podkreślić, iż „uczestnictwo zastępcze” we władzy Biskupa Rzymu jest specyficzną cechą Rady¹⁵.

Decyzje interpretacyjne, jakie Rada podejmuje, mają charakter autentyczny. Podejmowane są na mocy władzy powierzonej jej przez Biskupa Rzymu jako najwyższego prawodawcy, gdyż „w sposób autentyczny ustawy interpretuje ustawodawca oraz ten, komu on zlecił władzę autentycznego interpretowania” (kan. 16 § 1). T. Pawluk podkreśla, iż interpretacja jest wówczas autentyczna (*authentica seu obligatoria*), jeśli pochodzi od właściwej władzy publicznej¹⁶. Decyzje otrzymują potwierdzenie papieża, które może wystąpić w podwójnej formie. Pierwsza – ma charakter aprobaty zwyczajnej, jakiej papież udziela podczas audiencji, o której informacja wyrażana jest formułą: *Summus Pontifex in audientia... de supradicta decisione certior factus, eam publicari iussit*. Druga forma aprobaty ma charakter specjalny. Znajduje zastosowanie wówczas, gdy natura danej interpretacji tego wymaga. Taka decyzja interpretacyjna ma charakter nowej ustawy¹⁷.

Rada wydaje autentyczną interpretację, dokonaną w formie ustawy, która „posiada taką samą moc co ustawa i wymaga promulgacji; jeśli tylko wyjaśnia słowa ustawy same w sobie pewne, wtedy działa wstecz. Gdy ustawę zawęży lub poszerza albo tłumaczy wątpliwą, nie działa wstecz” (kan. 16 § 2). Wyróżnia się dwa rodzaje interpretacji autentycznej dokonywanej z mocą ustawy: deklaratywną i wyjaśniającą. Pierwsza polega na wyjaśnianiu wyrażeń ustawy, które są same w sobie pewne, czyli niebudzące obiektywnych wątpliwości. Druga wyjaśnia słowa ustawy, które są obiektywnie wątpliwe i niejasne, przez co wywołały rozbieżności wśród prywatnych interpretatorów, a nawet w orzecznictwie. Wykładnia, która tylko deklaruje, jakie jest właściwe znaczenie normy zawartej w ustawie, ma taką samą moc, co ustawa interpretowana i działa retroaktywnie, czyli obowiązuje od tego momentu, w którym zaczęła obowiązywać interpretowana ustawa.

¹⁵ A r r i e t a, *Papieska Rada...*, s. 50-51.

¹⁶ *Prawo Kanoniczne według Kodeksu Jana Pawła II. Zagadnienia...*, s. 211.

¹⁷ R. J. C a s t i l l o L a r a, *De iuris canonici authentica interpretatione in auctositate pontificiae commisionis adimplenda*, [w:] „Communicationes” 20(1988), s. 267; zob. także: K r u k o w s k i, *Kompetencje Papieskiej Rady...*, s. 548.

Interpretacja autentyczna, dokonana w formie ustawy *per modum legis*, jest jedną z form interpretacji *ab auctoritate*, charakterystycznej dla porządku prawnego, która przyjmuje cztery sposoby interpretacji: oświadczającą, objaśniającą, rozszerzającą i ograniczającą¹⁸. Interpretacja autentyczna zostaje potwierdzona przez Biskupa Rzymu¹⁹. Wszystkie decyzje interpretacyjne Rady powinny być promulgowane, wynika to z dwóch źródeł. Po pierwsze, promulgacja jest istotnym elementem ustawy (*Lex instituitur cum promulgatur*). Po drugie, prawodawca w KPK/83 wyraźnie nakazuje, aby każda interpretacja autentyczna była opublikowana (kan. 16 § 2). Ogłoszenie następuje w *Acta Apostolicae Sedis* (kan. 8 § 1)²⁰, co nadaje tym interpretacjom dodatkowy walor.

Każda interpretacja prawa zawiera w sobie pewien element twórczy, stąd też bardzo ważną umiejętnością jest poprawne odczytanie myśli i woli ustawodawcy. Niekiedy dokonuje się tego po latach, mając na uwadze dobro wspólnoty, dla której norma została promulgowana²¹. Należy również dodać, iż kompetencje interpretacyjne, jakie Radzie przysługują, nie obejmują władzy uzupełniania prawa w wypadku zaistnienia luki prawnej. W celu jej wypełnienia należy zwrócić się do najwyższego ustawodawcy o wydanie odpowiedniej ustawy²².

¹⁸ A r r i e t a, *Papieska Rada...*, s. 51.

¹⁹ „Council [...] publishes such interpretations with papal confirmation”. Zob.: J.P. B e a l, J.A. C o r i d e n, T.J. G r e e n, *New Commentary on the Code of Canon Law*, N. Y./Mahwah, N. Y. 2000, s. 488.

²⁰ Powszechne ustawy kościelne są ogłaszane przez zamieszczenie ich w urzędowym organie *Acta Apostolicae Sedis*, chyba że w poszczególnych przypadkach został przepisany inny sposób promulgowania. Już w 1865 r. zaczął ukazywać się w Rzymie miesięcznik, w którym umieszczano teksty pism papieskich i aktów dykasterii Kurii Rzymskiej. Początkowo, do 1870 r. nosił on nazwę *Acta ex iis decerpta quae Sanctam Sedem geruntur in compendium opportune redacta et illustrata*, następnie – do 1908 r. – *Acta Sanctae Sedis*. 29 września 1908 r. papież Pius X mocą Konstytucji *Promulgandi Pontificias constitutiones* ustanowił urzędowym organem Stolicy Apostolskiej *Acta Apostolicae Sedis*. Zob.: T. P a w l u k, *Wprowadzenie do studiów kanonistycznych*, Warszawa 1979, s. 140-141.

²¹ R o z k r u t, *Papieska Rada...*, s. 128.

²² W razie zaistnienia konkretnej potrzeby, w poszczególnym wypadku uzupełnienia tej luki może dokonać odpowiedni organ władzy administracyjnej lub sądowej w drodze analogii prawnej: „jeśli w określonej sprawie brak wyraźniej ustawy, powszechnej lub partykularnej, albo prawa zwyczajowego, sprawa – z wyjątkiem karnej – winna być rozstrzygnięta z uwzględnieniem ustaw wydanych w podobnych sprawach, ogólnych zasad prawnych z zachowaniem słuszności kanonicznej, jurysprudencji, praktyki Kurii Rzymskiej oraz powszechnej i stałej opinii uczonych” (kan. 19).

Rada swoje uprawnienia w zakresie interpretacji autentycznej wykonuje poprzez wydawanie odpowiedzi co do powstałych wątpliwości²³. Każda interpretacja autentyczna, dokonana przez Radę, składa się z następujących elementów²⁴:

1. Wprowadzenie

Interpretację autentyczną rozpoczyna wprowadzenie. Informuje ono o zebraniu się (*in plenario coetu*) Rady celem rozpatrzenia istniejącej wątpliwości.

2. Tytuł problematyki

Niezbędnym elementem, nie tylko przy interpretacji autentycznej, ale również podczas rozpatrywania każdej kwestii, jest sformułowanie i podanie tytułu analizowanego problemu. (Przykładowy tytuł: *De dispensatione a forma canonica matrimonii*).

3. Wątpliwość prawna²⁵

Wątpliwość prawna (*dubium iuris*) w pojęciu ogólnym dotyczy istnienia lub trwania jakiejś ustawy albo zakresu ustawy istniejącej. Wątpliwość prawna w wypadku interpretacji autentycznej zostaje sformułowana w formie pytania. Wątpliwość może być negatywna (umysł skłania się zarówno do twierdzenia, jak i do przeczenia) bądź pozytywna (umysł zawiesza sąd, gdyż istnieją racje pozytywne za i przeciw)²⁶.

4. Odpowiedź

Po przedstawieniu tytułu problematyki wraz ze sformułowaniem wątpliwości prawnej, następuje odpowiedź w formie:

- a) potwierdzającej (*affirmative* bądź *affirmative ad primam partem*) lub
- b) negującej (*negative* lub *negative ad prima partem, negative ad utrumque, negative et ad mentem*).

²³ Od 1984 r. poddano rozważaniu 50 kwestii, z czego tylko 29 znalazło odpowiedź Rady. J. I. Arrieta podkreśla, iż jeśli weźmie się pod uwagę liczbę interpretacji autentycznych, dokonanych w czasie obowiązywania KPK/17, to jest ona wysoka w porównaniu z tymi, które zostały promulgowane w ciągu ostatnich 25 lat.

²⁴ Szerzej zob.: R o z k r u t, *Papieska Rada...*, s. 128.

²⁵ Należy odróżnić wątpliwość prawną od wątpliwości faktycznej, która zachodzi wówczas, gdy istnieje pewność co do istnienia ustawy i jej mocy obowiązującej, ale rodzi się niepewność, czy w danej sytuacji istnieją wszystkie warunki fizyczne i prawne do tego, aby tę ustawę można było aplikować.

²⁶ M. S i t a r z, *Wątpliwość*, [w:] *Słownik prawa kanonicznego*, Warszawa 2004, kol. 192.

W wyjątkowych sytuacjach znajduje się dodatkowe dopowiedzenie, np.: *et iuxta instructiones a Sedes Apostolica dandas* lub *et ad mentem*. Niejednokrotnie takiej odpowiedzi towarzyszy krótka nota wyjaśniająca (*mens*).

5. Informacja o przedstawieniu Biskupowi Rzymu

Po dokonaniu interpretacji autentycznej dołączona zostaje informacja o jej przedstawieniu Biskupowi Rzymu oraz o jego decyzji. Papież może jednak zdecydować, aby jakiejś odpowiedzi nie upubliczniać ze względu na jej zawartość lub ze względu na jej adresata. Informacja przybiera bądź formę: *Summus Pontifex Ioannes Paulus In Audientia die 5 iulii 1985 infrascripto impertita, de supradictis decisionibus certior factus, eas publicari iussit*, bądź *Summus Pontifex Ioannes Paulus II in Audientia die 11 Iulii 1992 infrascripto impertita, de supradicta decisione certior factus, eam confirmavit et promulgari iussit*. Począwszy od 1991 r. w tekście odpowiedzi zostało wyraźnie zaznaczone, iż „papież potwierdza i nakazuje promulgowanie”, podczas gdy wcześniejsze odpowiedzi autentyczne pomijały wyrażenie *eam confirmavit*²⁷.

6. Podpisy

Dla uwiarygodnienia i rangi interpretacji autentycznej, po odpowiedzi oraz informacji o przedstawieniu dokumentu Biskupowi Rzymu, sukcesywnie następują podpisy Przewodniczącego Rady i jej Sekretarza.

3. KOMPETENCJA DOTYCZĄCA KONTROLI I OCHRONY AKTÓW PRAWNYCH

Papieska Rada „jest do dyspozycji pozostałych dykasterii Kurii Rzymskiej, wspierając je w ten sposób, ażeby wydawane przez nie dekryty wykonawcze oraz instrukcje były zgodne z przepisami obowiązującego prawa i sporządzone w poprawnej formie prawnej” (PB 156). Rada bada pod względem prawnym ogólne dekryty konferencji biskupów przedstawione jej przez kompetentne dykasterie (PB 157). Kompetencja związana z kontrolą i ulepszaniem aktów prawnych, przygotowanych przez dykasterie Kurii Rzymskiej, jest pomocą o charakterze techniczno-prawnym²⁸.

²⁷ A r r i e t a, *Papieska Rada...*, s. 51.

²⁸ Kompetencja ta nie jest całkowicie nowa, gdyż Sekretariat Stanu 25 marca 1968 r. listem okólnym powierzył taką kompetencję Papieskiej Komisji ds. Rewizji KPK. W liście tym polecił wszystkim dykasteriom, aby zwracały się o pomoc o charakterze techniczno-prawnym

Kontrola stanowi badanie zgodności stanu istniejącego i porównywanie go ze stanem pożądanym. Działalność kontrolna polega na obserwowaniu określonych zjawisk, analizowaniu ich charakteru i przedstawieniu spostrzeżeń właściwym podmiotom. Każda kontrola obejmuje następujące czynności: 1. zbadanie istniejącego stanu rzeczy, 2. zestawienie tego, co istnieje z tym, co być powinno, 3. ustalenie rozbieżności między stanem istniejącym a pożądanym, 4. ustalenie przyczyn rozbieżności, ich skutków negatywnych oraz sposobów usunięcia i przeciwdziałania ich powstawaniu w przyszłości²⁹.

Kontrolę często łączy się z nadzorem, jednak między nimi występuje zasadnicza różnica polegająca na tym, że o ile organ nadzorujący jest z reguły wyposażony w kompetencje zastosowania władczych środków oddziaływania na podmiot nadzorowany, o tyle organ kontrolujący najczęściej takich funkcji nie posiada, a usunięcie ujawnionych w trakcie kontroli nieprawidłowości następuje w drodze określonych procedur.

Zadaniem Stolicy Apostolskiej jest czuwanie nad jednością i spójnością porządku prawnego. J. Krukowski podkreśla, iż pomoc ta jest udzielana przez Radę w podwójny sposób: we współpracy ze wszystkimi dykasteriami Kurii Rzymskiej (PB 156), a zwłaszcza z kongregacjami, oraz we współpracy z kompetentną dykasterią (PB 157)³⁰.

Pierwszy sposób polega przede wszystkim na udzielaniu porady prawnej dykasteriom Kurii Rzymskiej w przygotowaniu aktów normatywnych³¹, jaki-

do Papieskiej Komisji w przygotowywaniu dokumentów, których treść wymagała modyfikacji lub ingerencji z obowiązującym ustawodawstwem Kościoła łacińskiego. Współpraca z dykasteriami Kurii Rzymskiej była przewidziana w pierwszym schemacie reformy – w Konstytucji apostolskiej *Regimini Ecclesiae Universae*. Prawodawca w Konstytucji upoważnił Papieską Komisję Interpretacyjną do sprawowania kontroli, aby ustawy zwyczajne uniwersalne Kościoła nie były sprzeczne z ustawą fundamentalną Kościoła oraz otrzymały odpowiednią formę prawną, jak również, aby dekryty ogólne wykonawcze i instrukcje do ustaw, jakie dykasterie Kurii Rzymskiej zamierzają wydać, były zgodne z przepisami ustawowymi i miały należną formę. Po zawieszeniu prac nad projektem ustawy fundamentalnej Kościoła straciła na aktualności propozycja dotycząca sprawdzania zgodności ustaw zwyczajnych z ustawą fundamentalną Kościoła. Natomiast nie stracił na aktualności wymóg, aby Papieska Rada ds. Interpretacji Tekstów Prawnych współpracowała z innymi dykasteriami Kurii Rzymskiej w przygotowywaniu aktów normatywnych. Zob. K r u k o w s k i, *Kompetencje Papieskiej Rady...*, s. 549-550.

²⁹ J. M i e s z k o w s k i, *Kontrola*, [w:] *Wielka Encyklopedia...*, s. 376; zob. także: R. G i ę t k o w s k i, *Kontrola*, [w:] *Leksykon prawa...*, s. 128-135.

³⁰ K r u k o w s k i, *Kompetencje Papieskiej Rady...*, s. 549.

³¹ Czynnikiem tworzącym prawo stanowione, czyli akty normatywne, są wyspecjalizowane organy władzy ustawodawczej, które postępują z zachowaniem wymogów dotyczących procedury i odpowiedniej formy. Zob.: J. K r u k o w s k i, *Wstęp do nauki o państwie i prawie*, Lublin 2004, s. 111.

mi są dekrety wykonawcze oraz instrukcje. Chodzi więc o faktycznie obowiązującą kontrolę, a nie jedynie fakultatywną³². Papieska Rada nie ogranicza kompetencji pozostałych dykasterii, ale służy im pomocą (radą)³³ w przygotowywaniu projektów, czyli schematów aktów normatywnych, gdy tylko zwrócą się do niej w tej sprawie³⁴.

Rada stale współpracuje z wieloma dykasteriami ze względu na przygotowywanie dokumentów szczególnej wagi. Obszarem działalności Rady są publikacje, w szczególności periodyk urzędowy *Communicationes*³⁵ oraz oficjalny wykaz źródeł KPK/83 i KKKW³⁶.

Drugi sposób pomocy udzielanej przez Radę dokonuje się we współpracy z kompetentną dykasterią w celu „sprawdzenia” dekretów generalnych stanowiących przez zespoły biskupów. Projekty dekretów generalnych, które podlegają kontroli przez Radę, mają charakter legislacyjny lub wykonawczy i są nadsyłane przez konferencje biskupów oraz synody partykularne. Dokumenty dykasterii przeznaczone do publikacji, jeśli mają formę ogólnych dekretów wykonawczych albo instrukcji, muszą być poddane kontroli pod względem zgodności prawnej z obowiązującym prawem przez Radę³⁷.

W praktyce tego rodzaju pomoc dotyczy zwłaszcza dwóch kongregacji: Kongregacji ds. Biskupów, która „załatwia sprawy związane z odbywaniem synodów partykularnych, jak również z erekcją i uznawaniem statutów konferencji biskupów. Przyjmuje akta tychże konferencji oraz przegląda dekrety,

³² Zob. Segreteria di Stato, *Regolamento Generale della Curia Romana* (04.02.1992), AAS 84(1992), pp. 202-267; por.: A r r i e t a, *Papieska Rada...*, s. 53.

³³ „Wszyscy bowiem chrześcijanie [...] mają obowiązek współpracować”. Zob. C o n g r e g a t i o p r o E p i s c o p i s, *Direttorio Apostolorum Successores per il ministero pastorale dei vescovi*, Libreria Editrice Vaticana 2004; K o n g r e g a c j a d s. B i s k u p ó w, *Dyrektorium „Apostolorum Successores” o pasterskiej posłudze biskupów* (22.02.2004) [dalej: AS], [w:] *Ustrój hierarchiczny Kościoła...*, s. 557-558, nr 59.

³⁴ K r u k o w s k i, *Kompetencje Papieskiej Rady...*, s. 550.

³⁵ W *Communicationes* zostały opublikowane deklaracje oraz noty wyjaśniające. To, co dotyczy tych dokumentów, wydaje się konieczne, aby można było rozpoznać przynajmniej rodzaj władzy, gdy odnosi się do praktyki Kurii Rzymskiej (por. kan. 19 KPK/83). Deklaracje i uwagi objaśniające nie mają żadnej mocy wiążącej. Należy odróżnić je od kompetencji dotyczącej autentycznej interpretacji ustaw kościelnych. Zob.: A r r i e t a, *Papieska Rada...*, s. 56.

³⁶ Tamże.

³⁷ M. S i t a r z, *Kompetencje kontrolne Stolicy Apostolskiej względem działalności legislacyjnej organów władzy w Kościele partykularnym*, [w:] *Finis Legis Christus. Księga pamiątkowa dedykowana księdzu profesorowi Wojciechowi Góralskiemu z okazji siedemdziesiątej rocznicy urodzin*, t. I, red. J. Wroceński, J. Krajczyński, Warszawa 2009, s. 728.

gdy tego wymagają, po uzgodnieniu sprawy z zainteresowanymi dykasteriami” (PB 82) oraz Kongregacji ds. Ewangelizacji Narodów, której „podlegają terytoria misyjne, których ewangelizację powierza się instytutom, stowarzyszeniom i Kościołom partykularnym; załatwia też wszystko, co w odniesieniu do tych terytoriów związane jest z erekcją administracyjnych jednostek kościelnych lub dokonywaniem w nich zmian, jak również powierzaniem Kościołów i innymi sprawami, które załatwia Kongregacja ds. Biskupów w zakresie swej kompetencji” (PB 89). Kongregacje te zwracają się do Rady z prośbą o wydanie opinii dotyczącej zgodności schematów aktów prawnych z ustawami powszechnymi, a także ich poprawności terminologicznej i pojęciowej. Opinia Rady ma charakter pomocniczy, co oznacza, iż nie przesądza w tym wypadku o autonomii konferencji biskupów czy synodów partykularnych i naturze ich władzy ustawodawczej. Rada w ten sposób współpracuje z wyżej wymienionymi kongregacjami w wypełnianiu funkcji kontrolnej względem tych projektów, aby były zgodne z ustawami powszechnymi oraz dostosowane do potrzeb duszpasterskich poszczególnych Kościołów partykularnych.

Akty normatywne „zespołów biskupów” podlegają sprawdzeniu (kontrola i nadzór) – zwanego *recognitio* – przez Radę. Zarówno konferencje biskupów, jak i synody partykularne w wykonywaniu swojej władzy prawodawczej podlegają kontroli ze strony Stolicy Apostolskiej. W konsekwencji tego, ich dekrety ogólne i uchwały dopiero po zaaprobowaniu i sprawdzeniu przez Stolicę Apostolską mogą być promulgowane (kan. 446; kan. 455 § 2)³⁸. *Recognitio* jest konkretnym aktem administracyjnym³⁹ wydawanym przez organ najwyższej władzy Kościoła powszechnego, za którego pośrednictwem Stolica Apostolska sprawuje kontrolę i nadzór nad działalnością legislacyjną kolegialnych organów władzy kościelnej i upoważnia je do promulgacji swych ustaw partykularnych. Brak *recognitio* skutkuje nieważnością ocenianego aktu normatywnego, jednak za jego pośrednictwem Stolica Apostolska może zaproponować pewne modyfikacje, mające znaczenie dla aktów pra-

³⁸ Por. K r u k o w s k i, *Kompetencje Papieskiej Rady...*, s. 551.

³⁹ Akty administracyjne dzielą się na ogólne akty administracyjne i konkretne akty administracyjne (kan. 29-93). Zob. także: M. S i t a r z, *Wady kościelnych aktów administracyjnych wynikające z pominięcia przez biskupa diecezjalnego opinii lub zgody kolegialnych organów konsultacyjnych*, [w:] *Struktury kolegialne w Kościele partykularnym. Materiały z ogólnopolskiej konferencji naukowej zorganizowanej przez Stowarzyszenie Kanonistów Polskich*, Wydział Nauk Prawnych TN KUL i Wyższe Seminarium Duchowne w Tarnowie, red. J. Krukowski, T. Rozkrut, Tarnów 2004, s. 128.

wodawczych, podlegających tego rodzaju kontroli. *Recognitio* nie zmienia autora aktu normatywnego, pozostającego w dalszym ciągu aktem konferencji biskupów lub synodu partykularnego⁴⁰.

Dokumenty Kurii Rzymskiej, które muszą zostać poddane kontroli ze względu na zgodność prawną oraz poprawne sformułowanie tekstu, obejmują: dekrety wykonawcze oraz instrukcje (konkretnym owocem pracy Papieskiej Rady jest instrukcja procesowa *Dignitas connubii*⁴¹). Dekret w ścisłym znaczeniu jest rozstrzygnięciem ogólnym, odnoszącym się do całego Kościoła (ma wówczas charakter ustawy powszechnej) lub szczegółowym, dotyczącym poszczególnych miejsc, osób, spraw (odnosi się jedynie do danego rozstrzygnięcia)⁴². Instrukcja w znaczeniu ogólnym jest pouczeniem ustalającym sposób postępowania w jakiejś sprawie, w znaczeniu prawnym natomiast stanowi akt normatywny władzy wykonawczej, wyjaśniający przepisy ustawy i określający sposób postępowania przy jej wykonaniu⁴³.

4. KOMPETENCJA DOTYCZĄCA NADZORU NAD ZGODNOŚCIĄ Z PRAWEM POWSZECHNYM NORM WYDANYCH PRZEZ PRAWODAWCÓW PARTYKULARNYCH

Papieska Rada sprawuje nadzór, czy normy wydane przez prawodawców partykularnych są zgodne z ustawami powszechnymi Kościoła (PB 158)⁴⁴.

⁴⁰ Pontificio Consiglio per I Testi Legislativi, Nota Esplicativa, *La natura giuridica e l'estensione della „recognitio” della Santa Sede*, „Communications” 38(2006), s. 10-17; K r u k o w s k i, *Kompetencje Papieskiej Rady...*, s. 550-552.

⁴¹ Przygotowana została z polecenia papieża Jana Pawła II wydanego Radzie 4 lutego 2003 r., we współpracy z Kongregacją Nauki Wiary oraz Kongregacją Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, jak również z Najwyższym Trybunałem Sygnatury Apostolskiej i Roty Rzymskiej. Instrukcja została zaaprobowana przez papieża Jana Pawła II 8 listopada 2004 r., który polecił, aby była zachowywana przez wszystkich, których dotyczy od dnia jej publikacji. Instrukcja jest konsekwencją zadania zleconego według „mandatu specjalnego” przez Biskupa Rzymskiego.

⁴² S i t a r z, *Dekret*, [w:] *Słownik...*, kol. 38.

⁴³ T e n ż e, *Miejsce instrukcji w hierarchii aktów normatywnych*, [w:] *O Sanctorum Mater*, red. W. Bar, L. Fiejdasz, Lublin 2008, s. 37.

⁴⁴ Ocena zgodności norm wydanych przez niższego ustawodawcę jest całkowicie nową kompetencją Rady, jakiej nie miały Komisje Interpretacyjne, będące jej poprzednikami. Kompetencja taka została wprowadzona dopiero do schematu KPK z 1985 r. W pierwszej fazie prac nad projektami ustawy fundamentalnej Kościoła przygotowany był następujący tekst: „Do najwyższego Trybunału Kościoła należy wydawanie deklaracji nieważności jakiegokolwiek

Kompetencja ta ma na celu zabezpieczenie ogólnej zasady, iż „niższy ustawodawca nie może ważnie wydać ustawy przeciwnej wyższemu prawu” (kan. 135 § 2). Osąd co do legalności ustawodawstwa partykularnego pozostaje zatem w kompetencji Rady, a jej ewentualna decyzja o takiej niezgodności będzie miała charakter administracyjny. Papieska Rada stwierdzając nieważność aktu normatywnego niższego rzędu z racji niezgodności z ustawą powszechną Kościoła autorytatywnie nakazuje, aby prawodawca niższy od papieża i soboru powszechnego dokonał odpowiednich modyfikacji swego aktu legislacyjnego w celu usunięcia wad, które stały się przyczyną jego nieważności. Kompetencje te stawiają Radę nad pozostałymi dykasteriami Kurii Rzymskiej i prawodawcami niższymi od Stolicy Apostolskiej⁴⁵.

Zgodność norm jest konsekwencją zasady legalności. Dyrektorium Kongregacji ds. Biskupów zasadę legalności określa terminem „praworządność” (AS 62). M. Sitarz podkreśla, iż zasada legalności wymaga, aby organ władzy w pełnieniu zadań administracyjnych przestrzegał obowiązujących norm prawnych⁴⁶.

Kompetencja dotycząca osądu zgodności ustawodawczej stanowi pewną analogię do postępowania, jakie utrwaliło się przy odpowiedziach autentycznych. W tym wypadku jednak postępowanie administracyjne zamyka się wtedy, gdy zostaje przedstawione papieżowi, aby je zatwierdził. Zanim Stolica Apostolska wyda *recognitio*, to wcześniej zapytana przez kompetentną Kongregację⁴⁷ Rada wyrazi swoją opinię w przedmiocie zgodności prawa

ustawy lub dekretu ogólnego, lub nakazu, które byłyby przeciwne przepisom zawartym w tej Ustawie Fundamentalnej, na wniosek tych, którzy uznali się za pokrzywdzonych, czy też z urzędu”. Projekt spotkał się z ogólną krytyką kanonistów. Jego treścią była próba wprowadzenia do porządku Kościoła tych samych zasad postępowania w zakresie orzekania o niezgodności aktów normatywnych niższego rzędu z konstytucjami, jakie istnieją w porządku prawnym wielu współczesnych państw demokratycznych. Kwestia ochrony hierarchiczności norm prawnych w Kościele była kontynuowana pomimo zaniechania prac nad projektem ustawy fundamentalnej Kościoła dotyczących reformy Kurii Rzymskiej. Do schematu o Kurii Rzymskiej z 1985 r. została wprowadzona propozycja, aby Papieska Komisja Interpretacyjna „na wniosek tych, którzy mają w tym interes, orzekała o tym, czy ustawy partykularne i dekrety generalne, wydane przez ustawodawców niższych od najwyższego autorytetu, są zgodne z ustawami powszechnymi Kościoła”. Zob.: K r u k o w s k i, *Kompetencje Papieskiej Rady...*, s. 552-553.

⁴⁵ Tamże, s. 554.

⁴⁶ Por. kan. 127 § 1; S i t a r z, *Wady kościelnych aktów...*, s. 131; t e n ż e, *Zasada legalności w sprawowaniu władzy administracyjnej w Kościele*, [w:] *Organizacja i funkcjonowanie administracji w Kościele*, red. J. Krukowski, W. Kraiński, M. Sitarz, Toruń 2011, s. 65-86.

⁴⁷ Konkretnie na prośbę Kongregacji ds. Biskupów lub Kongregacji ds. Ewangelizacji Narodów.

partykularnego z prawem powszechnym Kościoła oraz wypowie się na temat poprawności zastosowanych sformułowań technicznych w ocenianym tekście, a w szczególności co do ich odpowiedniego poziomu terminologicznego i merytorycznego⁴⁸.

Od momentu, kiedy prawodawca w PB wyposażył Radę w kompetencję oceny zgodności norm wydanych przez niższego ustawodawcę, w Radzie przestudiuowano 14 podań i petycji⁴⁹. Dokumenty, które odnoszą się do kompetencji Rady na podstawie art. 158 PB to: dekrety ogólne (chodzi tutaj o analizę dekretów generalnych konferencji biskupów, w tym również statutów poszczególnych konferencji biskupów) i ustawy partykularne (obejmujące statuty synodów partykularnych, czyli plenarnych i prowincjalnych)⁵⁰.

5. KOMPETENCJA DOTYCZĄCA ROZSTRZYGANIA NA PROŚBĘ ZAINTERESOWANYCH OSÓB ZGODNOŚCI NORM POCHODZĄCYCH OD NIŻSZYCH PRAWODAWCÓW

Najwyższy prawodawca stanowi, iż „na prośbę zainteresowanych osób Rada rozstrzyga, czy ustawy partykularne i ogólne dekrety, wydane przez niższych od najwyższej władzy prawodawców, są zgodne bądź nie z ustawami powszechnymi Kościoła” (PB 158).

Kompetencja Rady określa przedmiot sprawy, chyba że co innego wyraźnie zastrzeżono (PB 14). Przedmiot kompetencji dotyczy sprawowania kontroli nad zgodnością aktów normatywnych stanowionych przez prawodawców Kościołów partykularnych z aktami stanowionymi przez najwyższego prawodawcę, w konsekwencji – wydanie rozstrzygnięcia. Sprawa dotycząca rozstrzygnięcia zgodności aktów normatywnych prawa partykularnego z prawem powszechnym Kościoła powinna być załatwiana zgodnie z przepisami prawa powszechnego lub szczególnego, obowiązującego w Kurii Rzymskiej, a także z normami własnymi Rady. Rozstrzygnięcie winno uwzględnić aspekt dusz-

⁴⁸ R o z k r u t, *Papieska Rada...*, s. 121.

⁴⁹ Stan na 2009 rok. Na uwagę zasługuje fakt, iż w żadnym wypadku nie było konieczne dokonywanie osądu albo wydawanie dekretu nieprawności, ponieważ wszystkie sprawy rozwiązano podczas procesu studyjnego, przyjmując wskazówki zmian norm, które były przedmiotem odwołania. Zob.: A r r i e t a, *Papieska Rada...*, s. 54.

⁵⁰ R o z k r u t, *Papieska Rada...*, s. 121.

pasterski, biorąc pod uwagę sprawiedliwość i dobro Kościoła, a przede wszystkim zbawienie dusz (PB 15). Akty normatywne stanowione przez synody partykularne i konferencję biskupów podlegają obligatoryjnej weryfikacji przez Stolicę Apostolską przed ich promulgowaniem. M. Sitarz zauważa, iż analizowana kompetencja dotyczy tylko tych aktów prawa partykularnego, które nie wymagają *recognitio* przed promulgacją, czyli prawa stanowionego przez biskupa diecezjalnego na synodzie diecezjalnym oraz poza synodem – w formie dekretów ogólnych, statutów i regulaminów⁵¹.

Podmiotem uprawnionym do zakwestionowania zgodności prawa partykularnego z prawem powszechnym jest „osoba zainteresowana”. Prawodawca w PB nie zdefiniował szczegółowo, kogo należy rozumieć pod tym pojęciem⁵². Jakkolwiek stanowi, iż Rada „rozpatruje wszystko, co wierni – korzystając z przysługującego im uprawnienia – przesyłają do Stolicy Apostolskiej (PB 13). Należy stąd wnioskować, że postulat o rozpatrzenie sprawy z tytułu niezgodności aktu normatywnego, pochodzącego od ustawodawcy niższego (biskupa diecezjalnego, synodów partykularnych i konferencji biskupów) od najwyższej władzy Kościoła (Biskupa Rzymu i Kolegium Biskupów), zawiera naruszenie interesu „osoby zainteresowanej”, którym jest wierny Kościoła Katolickiego.

Podmiotem kompetentnym do rozstrzygnięcia, czy prawo partykularne jest zgodne, czy nie, z ustawami powszechnymi Kościoła, jest Papieska Rada Tekstów Prawnych. Przewodniczący Rady (PB 4) zwołuje zebranie generalne (PB 11 § 1), któremu przewodniczy (PB 21 § 1). Przedłożona sprawa zostaje przestudiowana przez konsultorów (działających kolegialnie bądź indywidualnie), którzy sporządzają następnie opinię (PB 12). Papieska Rada przy procedurze stwierdzenia zgodności norm wydanych przez niższego od najwyższej władzy prawodawcę, utrzymuje kontakt z Kościołami partykularnymi i zebraniem biskupów, zwracając się o wyrażenie opinii (PB 26 § 1). Rada prosi o pomoc również legata papieskiego, posłanego do danego Kościoła partykularnego (PB 27). Autor prośby powinien zostać poinformowany o rozstrzygnięciu jeszcze przed jej publikacją (PB 26 § 2). Rada zobowiązana jest „pilnie” rozpatrzyć skierowaną do niej prośbę, szybko przesłać odpowiedź lub przynajmniej powiadomić o przyjęciu sprawy (PB 26 § 3).

⁵¹ Sitarz, *Kompetencje kontrolne Stolicy Apostolskiej...*, s. 736.

⁵² Tamże, s. 737; Krulikowski, *Kompetencje Papieskiej Rady...*, s. 554.

W sytuacji rozstrzygnięcia negatywnego, czyli stwierdzenia przez Papieską Radę niezgodności ustawy partykularnej z prawem powszechnym Kościoła, prawodawca w Konstytucji apostolskiej nie precyzuje, jakie sankcje znalazłyby odniesienie wobec niższego hierarchicznie prawodawcy. W tym wypadku zastosowanie znajduje ogólna zasada, iż „niższy prawodawca nie może ważnie wydać ustawy przeciwnej wyższemu prawu” (kan. 135 § 2)⁵³.

Kompetencje przyznane Radzie mają charakter sądowniczy i zbiegają się z funkcją interpretacyjną. Zdawałoby się, iż mogłyby one zostać powierzone Najwyższemu Trybunałowi Sygnatury Apostolskiej. Przypisanie kompetencji oceny zgodności norm wydawanych przez niższego ustawodawcę Najwyższemu Trybunałowi w Kościele naruszyłoby władzę prymacjalną papieża. Kontrola legalności pod kątem zgodności ustaw zwykłych z konstytucją, mająca miejsce w demokratycznych państwach prawa, obejmuje również kontrolę decyzji głowy państwa. Wprowadzenie takiej zasady kontroli w Kościele spowodowałoby poddanie pod kontrolę sprawowaną przez Najwyższy Trybunał Kościoła także działalności prawodawczej papieża. Stanowiłoby to sprzeczność z zasadą *Prima Sedes a nemine iudicatur* (kan. 333 § 3)⁵⁴.

Do prawa kanonicznego, poprzez powierzenie kompetencji orzekania o zgodności ustaw partykularnych z ustawami powszechnymi, po raz pierwszy została wprowadzona instytucja kontroli legalności aktów normatywnych z racji ich hierarchicznego podporządkowania. J. I. Arrieta podkreśla, iż w zachodniej kulturze zakwestionowanie ustawy niższej, o ile była w sprzeczności z inną, wyższej rangi, jest powszechne w sądach najwyższej wagi w państwie, dlatego tym bardziej zastanawiający jest fakt, że w Kościele takim organem jest dykasteria administracyjna a nie Trybunał⁵⁵. Instytucja ta wykazuje podobieństwo do tej, jaką Trybunały Konstytucyjne sprawują we współczesnych państwach demokratycznych. Istotny jest fakt, iż istnieje w tej sytuacji jedynie podobieństwo, a nie identyczność, co do celu i zakresu kompetencji, jakie zostały powierzone Radzie, w stosunku do tych kompetencji, jakie mają Trybunały Konstytucyjne. Różnice wynikają stąd, że Kościół jest społecznością innego typu niż państwo. W porządku prawnym Kościoła obowiązują

⁵³ Tamże.

⁵⁴ „Przeciwko wyrokowi lub dekretowi Biskupa Rzymskiego nie ma apelacji lub rekursu”. Papież jest najwyższym sędzią w Kościele, stąd jego wyroki nie mogą być zaskarżane ani wobec Kolegium Biskupów, ani wobec władzy świeckiej. To samo dotyczy rozstrzygnięć i decyzji Biskupa Rzymu wydanych w trybie administracyjnym (por. kan. 1629 n. 1).

⁵⁵ A r r i e t a, *Papieska Rada...*, s. 54.

zasady prawa Bożego pozytywnego, w szczególności zasada jedności władzy, skoncentrowanej w osobie papieża. Ustrój społeczności państwowej z kolei, oparty na zasadzie podziału władzy, umożliwia istnienie Trybunału Konstytucyjnego, który jest niezależny od organu najwyższej władzy ustawodawczej (parlamentu), a także sprawuje kontrolę nad jego działalnością⁵⁶.

Przeprowadzona analiza kompetencji Papieskiej Rady Tekstów Prawnych pozwala na postawienie następujących wniosków *de lege lata* i *de lege ferenda*:

1. Główną kompetencją Papieskiej Rady jest dokonywanie autentycznej interpretacji powszechnych ustaw kościelnych. Interpretacja taka, potwierdzona autorytetem Biskupa Rzymu, ma taką moc co ustawa i wymaga promulgacji (kan. 16 §§ 1, 2; PB 154-155).

2. Sprawowanie kontroli nad działalnością legislacyjną organów stanowiących prawo partykularne zostało powierzone Papieskiej Radzie Tekstów Prawnych oraz kongregacjom, zwłaszcza Kongregacji ds. Biskupów. Papieska Rada pełni kompetencje kontrolne, które przeprowadzane są na różnych płaszczyznach. Rada bada akty normatywne pod względem ich legalności i celowości we współpracy z pozostałymi dykasteriami Kurii Rzymskiej (PB 156). Innym sposobem przeprowadzania kontroli jest obligatoryjna procedura uzyskiwania *recognitio*. Znajduje zastosowanie przy aktach normatywnych, stanowionych przez konferencje biskupów i synody partykularne (PB 157). Kompetencję kontrolną czyni także poprzez dokonywanie nadzoru nad zgodnością ustaw partykularnych – stanowionych przez biskupa diecezjalnego na synodzie diecezjalnym i poza synodem – z ustawami powszechnymi Kościoła (PB 158).

3. Rozstrzyganie na prośbę „zainteresowanych osób” o zgodności aktów normatywnych, wydanych przez niższych od najwyższej władzy prawodawców, przeprowadzane jest na wzór postępowania przed trybunałem. Unormowania dotyczące tej kompetencji nie są jasno określone i wymagają dalszego uszczegółowienia. Wątpliwa pozostaje kwestia dotycząca podmiotu uprawnionego do wniesienia samej prośby. Termin „wierni” nie wydaje się określeniem wyczerpującym zwrot „zainteresowane osoby”.

4. Postulat zmierzający do całkowitego przekształcenia Rady w trybunał na kształt Trybunału Konstytucyjnego mógłby w konsekwencji doprowadzić

⁵⁶ K r u k o w s k i, *Kompetencje Papieskiej Rady...*, s. 552.

do wyeliminowania jej podstawowej kompetencji, jaką stanowi autentyczna interpretacja ustaw. Właściwa wydawałaby się zatem propozycja stworzenia w obrębie Rady dwóch struktur, z których jedna zajmowałaby się kompetencjami doradczymi i kontrolnymi, a druga jurysdykcyjnymi.

COMPETENCES OF THE PONTIFICAL COUNCIL FOR LEGISLATIVE TEXTS

S u m m a r y

The paper discusses the problem of the competences of the Pontifical Council for Legislative Texts.

At the beginning, the author shows the meaning of ‘competence’ – both in general and in law – as an authorization and particular conduct. Then, there are shown four competences of the Pontifical Council for Legislative Texts according to the apostolic Constitution *Pastor bonus*. Its main function is to interpret the laws of the Church. The Council publishes authentic interpretations which are confirmed by pontifical authority. Secondly, the Council assists the Roman dicasteries to ensure that general executory decrees and instructions are in conformity with the prescriptions of the law. Thirdly, the Pontifical Council determines whether particular laws and general decrees are in agreement or not with the universal laws of the Church. The last competence of the Pontifical Council – juridical one – is to determine at the request of those interested whether particular law is in agreement with the universal law of the Church.

Słowa kluczowe: kompetencje, Papieska Rada Tekstów Prawnych, interpretacja autentyczna, *recognitio*.

Key words: competences, Pontifical Council for Legislative Texts, authentic interpretation, *recognitio*.